

بررسی دانش و نگرش دانشجویان مامایی در مورد احکام شرعی بانوان در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

نویسندگان: معصومه رستم نژاد / آذر مرادی^۱

چکیده

یکی از برنامه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انطباق امور فنی پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام می‌باشد. ولی متأسفانه بعد از گذشت سالیان متمادی از تصویب این طرح مشکلات زیادی در زمینه اجرای آن وجود دارد. از آنجائیکه آگاهی، باورهای مذهبی و ارزشهای سنتی افراد بر رفتارهای آنان تأثیر می‌گذارد، لذا قبل از تدوین برنامه‌ها لازم است که آگاهی افکار و نگرشهای افراد در آن زمینه شناخته شود. هدف از این مطالعه تعیین دانش و نگرش دانشجویان مامایی در مورد احکام شرعی بانوان می‌باشد. در این مطالعه توصیفی تعداد ۹۵ نفر از دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز توسط پرسشنامه کتبی مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد که اکثریت و اجدهای مورد پژوهش (۵۷/۸٪) از آگاهی متوسط نسبت به احکام شرعی بانوان برخوردار بودند. همچنین اکثریت دانشجویان مامایی (۶۱/۰۵٪) دارای نگرش مثبت در مورد احکام شرعی بانوان بودند. کلید واژه: دانش، نگرش، احکام شرعی بانوان، دانشجویان پرستاری

مقدمه

یکی از آرمانهای اصیل و مقدس نظام جمهوری اسلامی جاری کردن احکام و قوانین شارع مقدس اسلام در جامعه می‌باشد. دین مبین اسلام به لحاظ جامعیت و کمال بی‌بدیلی که دارد، برای تمامی نیازهای بشر، برنامه‌ای دارد و برای هر موضوع دستورات و قوانینی انشاء نموده است و برنامه زندگی انسانها را در زمینه‌های مختلف اجتماعی اقتصادی و فرهنگی تدوین نموده است (۱). یکی از برنامه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، انطباق امور پزشکی با موازین شرعی می‌باشد ولی متأسفانه بعد از گذشت سالیان متمادی از تصویب این طرح، مشکلات زیادی در زمینه اجرای آن وجود دارد، به طوری که افرادی فرد و کارآموز در بررسی خود نشان دادند که در بیش از ۵۱ درصد موارد موازین شرعی در مراکز آموزشی

درمانی تبریز مراعات نشده و پژوهشگران یکی از علل عمده آن را ضعف آگاهی کادر درمانی در مورد موازین شرعی بیان نمودند (۲). از آنجایی که آگاهی، باورهای مذهبی و ارزشهای سنتی افراد بر رفتارهای آنان تأثیر می‌گذارد، لذا قبل از تدوین برنامه‌ها لازم است که آگاهی، افکار و نگرشهای افراد در آن زمینه شناخته شود و به نظر می‌رسد یکی از علل عدم موفقیت کنونی در اجرای طرح انطباق، ناشناخته ماندن افکار و باورهای پرسنل درمانی نسبت به آن باشد و لازم است دانش و نگرش پرسنل درمانی در مورد موازین شرعی مورد بررسی قرار گیرد (۳). لذا پژوهشگر انجام پژوهشی تحت عنوان «بررسی دانش و نگرش دانشجویان مامایی در مورد احکام شرعی بانوان» در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تبریز را ضروری دانسته است.

۱- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
۲- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

روش مطالعه

این بررسی یک مطالعه توصیفی بود و ابزار گردآوری داده‌های آن پرسشنامه کتبی مشتمل بر سه قسمت بود. بخش اول پرسشنامه حاوی ۸ سوال در مورد مشخصات فردی دانشجویان، بخش دوم شامل ۲۲ سوال در مورد تعیین دانش واحدهای مورد پژوهش و بخش سوم شامل ۱۰ ابیانه در رابطه با تعیین نگرش افراد مورد مطالعه در مورد احکام شرعی بانوان بود. نمونه پژوهش همان جامعه پژوهش بود که شامل دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی پیوسته و ناپیوسته مامایی بود که تعداد ۹۵ نفر از آنها در این مطالعه شرکت کردند. محیط پژوهش، دانشکده پرستاری و مامایی تبریز بود که نمونه‌ها در آن تجمع یافته و محیط مناسبی برای تحقیق ایجاد می‌نمود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و جهت بررسی ارتباط بین متغیرها از آمار تحلیلی استفاده گردید.

نتایج

یافته‌های حاصل از این پژوهش بر اساس اهداف و سئوالات پژوهش در ۲۸ جدول و نمودار تنظیم شده بود. یافته‌های آمار توصیفی نشان داد که اکثریت افراد مورد مطالعه (۵۷/۰۴٪) اظهار نمودند از طریق مطالعات شخصی اطلاعات خود را کسب نموده‌اند. از نظر مرجع تقلید، با توجه به اختیاری بودن پاسخ به سوال مذکور فقط ۳۷/۹ درصد از افراد مورد مطالعه به آن پاسخ داده بودند که در بین آنها اکثریت افراد (۸۰/۵٪) مقلد حضرت امام خمینی (ره) بودند.

در رابطه با هدف اول پژوهش یعنی «تعیین دانش دانشجویان مامایی در مورد احکام شرعی بانوان» یافته‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان مامایی (۵۷/۹٪) در مورد احکام شرعی بانوان از آگاهی متوسطی برخوردار بوده و اقلیت (۱۰/۵٪) آگاهی

منابع

۱. توکلی بزاز، جواد، انطباق، ضرورتها و موانع طب و تزکیه، شماره ۱۸، پاییز ۱۳۷۴، ص ۸-۱۳.
۲. انقلی فرد، حبیب، کارآموز، مجید، تعیین وضعیت انطباق امور فنی پزشکی با موازین شرعی در بیمارستانها و مراکز درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ۱۳۷۵، ص ۵۲-۵۷.
۳. ستوده، هدایت‌اله، درآمدی بر روانشناسی اجتماعی، تهران: آوای نور، ۱۳۷۳.

خوبی داشتند و میانگین نمره آگاهی از ۲۲، ۹۴٪) و انحراف معیار آن ۲/۹۱ بود. نتایج پژوهش میری و همکاران (۱۳۷۴) نیز نشان داد که میزان آگاهی پرسنل درمانی در مورد موازین شرعی مطلوب نبوده و فقط ۳۳/۳ درصد افراد مورد مطالعه به بیش از نصف سئوالات جواب صحیح داده بودند (۴).

در رابطه با هدف دوم پژوهش یعنی «تعیین نگرش دانشجویان مامایی در مورد احکام شرعی بانوان» یافته‌ها نشان داد که اکثریت افراد مورد مطالعه (۶۷/۰۵٪) دارای نگرش مثبت و اقلیتی (۳۳/۹۵٪) دارای نگرش منفی بودند. میانگین نمره نگرش از ۳۰، ۴۰٪) و انحراف معیار آن ۶/۶۵ بود. نتایج پژوهش میری و همکاران (۱۳۷۴) نیز نشان داد که اکثریت پرسنل درمانی نسبت به موازین شرعی نگرش مثبت داشتند (۴).

در رابطه با هدف سوم پژوهش یعنی «تعیین ارتباط بین دانش و نگرش دانشجویان مامایی» یافته‌های آمار تحلیلی نشان داد که با درجه اطمینان ۹۵ درصد بین دانش و نگرش دانشجویان مامایی همبستگی معنی‌دار آماری وجود دارد.

بحث

یافته‌های این پژوهش نشان داد علی‌رغم اینکه اکثریت واحدهای مورد پژوهش در مورد احکام شرعی بانوان از آگاهی مطلوب برخوردار نبودند ولی اکثریت دانشجویان مامایی دارای نگرش مثبت نسبت به احکام شرعی بانوان بودند. مهرآرا نیز معتقد است نگرشی که نتیجه اعتقادات و ارزشهای اساسی فرد بوده و از طرف فرهنگ جامعه نیز تقویت شود، نگرشی منسجم و به سختی قابل تغییر است (۵). همچنین لازمه بهبود دانش دانشجویان مامایی، آموزش می‌باشد. لذا نتایج این پژوهش می‌تواند به مسئولین کمک کند تا برنامه‌های آموزشی لازم جهت ارتقاء دانش دانشجویان مامایی را تدوین نمایند.

۴. میری، محمدرضا و دیگران: بررسی آگاهی و نگرش پرسنل مرکز آموزش درمانی امام رضا (ع) شهرستان بیرجند نسبت به انطباق امور فنی پزشکی با موازین شرع مقدس در سال ۱۳۷۴، مجله دانشگاه علوم پزشکی تبریز، شماره ۶ و ۷، بهار ۱۳۷۵، ص ۸۰-۷۵.
۵. مهرآرا، علی اکبر: زمینه روانشناسی اجتماعی، تهران: انتشارات مهر داد، ۱۳۷۳.